

10. lpp.

“Katrs atbalsts mūsu sporta kopienai ir svarīgs un nozīmīgs.”

LNSF prezidente
Iveta Kraze

JŪNIJS/JŪLIJS 2022 | #06/07 (1141/1142) | WWW.LNS.LV

Teksts: Inese Immure Foto: Madara Liepiņa

Drakula “Rītausmā”

18. jūnijā kultūras centrā “Rītausma” notika ilgi gaidītās nedzirdīgo teātra izrādes “Drakula” zīmju valodā pirmizrāde, kas pulcēja aptuveni 230 skatītājus.

Multimedialā izrāde “Drakula” ir LNS kultūras centra “Rītausma” trīs amatierkolektīvu kopizrāde, kas iestudēta sadarbībā ar Rīgas Mākslas un mediju tehnikumu. Tās tapšanā iesaistīti 40 nedzirdīgie amatiermākslinieki.

Izrāde Zanes Bondares režijā ar Danas Kalpiņas-Geidas veidoto horeogrāfiju vēsta par leģendāro Transilvānijas grāfu Drakulu, visu laiku slavenāko vampīru, ko atveidoja Sergejs Soklakovs. Vampīru pasauli uz skatuves bija uzbūris dekorators Aldis Ādamsons. Skatītāji pusotru stundu varēja aizmirst reālo pasauli un baudīt izrādi, iegrimstot tumsas un gaismas valstībā.

Lai darītu zināmu stāstu par vampīriem un mūžīgo mīlestību, tika izmantoti visi iespējamie teātra izteiksmes līdzekļi. Ar operas skatuvei cienīgiem sarkaniem tērpiem, grimu, gaismas efektiem, dekorācijām, dūmiem un dēmoniskām un erotiskām kustībām

tika uzbūrtā vampīru pasaule. Ar ļoti grezniem tērpiem, frizūrām un polonēzi tika radīta 18. gadsimta vide. Vizuāli bagātajā izrādē bija maz teksta, daudz kustību un deju. To papildināja foto projekcijas, mūzika, melodeklamācijas un skaņu efekti. Uzvedumam tika nodrošināts arī tulkojums skaņu valodā.

“Izcili. Kopumā ļoti interesanti. Jauni personāži. Neparasts skatuves izkārtojums. Interesants pārsteigums. Iespaidīgi. Kaut kas citādāks nekā iepriekš,” tā “Drakulu” novērtēja nedzirdīgie skatītāji.

Izrāde tapusi LNS projekta “Skatuves priekškaru atverot dzīvei” ietvaros saskaņā ar LNS un Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras līgumu Nr. VP2022/1-9. Projekts īstenots Izglītības un zinātnes ministrijas Jaunatnes politikas valsts programmas 2022.–2024. gadam valsts budžeta finansējuma ietvaros. ●

KOPSOLĪ LASIET

2.–5. OFICIĀLĀS VĒSTIS

- Svarīgākais Latvijas Nedzirdīgo savienībā
- Projekta “Demokrātijas kultūras laboratorija” aktivitātes
- Dalība Eiropas Nedzirdīgo savienības seminārā un ģenerālajā asamblejā

6. INTERVIJA

- Prieks vadīt Tukuma grupu. Intervija ar LNS Gada brīvprātīgo Inesi Simsoni

7.–8. JUBILEJAS/VĒSTURE

- LNS Daugavpils reģionālajai biedrībai – 75

9. NODARBINĀTĪBA

- Valmierā darbu var atrast visi. Intervija ar LNS biedriem Mārci Skabu un Sintiju Kārkliņu

10.–11. SPORTS

- Gandarījums par mūsu sportistu sasniegumiem. Intervija ar LNSF prezidenti Ivetu Krazi
- Ticība spējām atnes olimpiskās medaļas. Intervija ar peldētāju Zani Embrekti

12. DAŽĀDI

- Jubilāri
- Līdzjūtības
- Festivāls “Lampa” 2022
- Jaunumi televīzijā

NĀKAMAJĀ NUMURĀ

INTERVIJA AR
K. C. “RĪTAUSMA” JAUNIEŠU
DEJU KOLEKTĪVA VADĪTĀJU
DANU KALPIŅU-GEIDU

Aktualitātes

Latvijas Nedzirdīgo savienībā

OBJEKTS RĒZEKNĒ NODOTS EKSPLUATĀCIJĀ

17. jūnijā tika nodots ekspluatācijā objekts Rēzeknē, Raiņa ielā 5a (attēlā). Ēku ekspluatācijā pieņēma Rēzeknes būvvalde un sniedza pozitīvu atzinumu. Tika pārbaudīta būvdarbu izpilde atbilstoši projektam, cilvēku ar invaliditāti pacēlāja darbība un būvdokumenti. Būvdarbi tika realizēti ERAF projekta "Energoefektivitātes paaugstināšana LNS ēkai Raiņa ielā 5a, Rēzeknē", projekta Nr. 4.2.1.2/19/I009. Projekta īstenošanas gaitā kopējais siltumenerģijas un elektrības patēriņš samazināsies ne mazāk kā 30%. Par to liecina izstrādātais ēkas pagaidu energosertifikāts (pieejams BIS-ĒED-2-2022-2856). Būvdarbus izpildīja SIA "Latgalija". Tagad projekta vadība strādās pie rezultātus apliecinājošu dokumentu sagatavošanas. Projekts noslēgsies 2022. gada 26. jūlijā.

Būvdarbi Rīgā, Elvīras ielā 19 k-2 turpinās. Būvdarbu izpildes būtiskākie kavējuma iemesli ir būvmateriālu nepieejamība Ukrainas kara dēļ un ēkas 1. stāva pārbūves projekta izstrādes kavēšanās. Būvdarbu laikā tika konstatēti arī citi sarežģījumi, kuru risinājums projektā nebija paredzēts, piemēram, noņemot ārējo sienu apdari Surdotehniskās palīdzības centra daļā, atklājās, ka kādreiz šeit bija daudz lielāki logi, un tas prasīja papildu risinājumus sienu siltināšanai. Lai risinātu minētās problēmas, ir iesniegts pieteikums projekta "Ener-

goefektivitātes paaugstināšana LNS ēkai Elvīras ielā 19 k-2, Rīgā", projekta līguma Nr. 4.2.1.2/19/I/010, realizācijas pagarināšanai līdz 2023. gada 26. janvārim.

LNS VALDE APSTIPRINA SIA 2021. GADA PĀRSKATUS

11. maijā LNS valdes sēdē apstiprināja SIA "LNS Nekustamie īpašumi" 2021. gada pārskatu. Pārskata gada bilancē norādītā summa perioda beigās ir 64 267 EUR, peļņa 817 EUR, ko valde nolēma atstāt nesadalītu iepriekšējo gadu zaudējumu segšanai.

Valde apstiprināja arī SIA "LNS Rehabilitācijas centrs" 2021. gada pārskatu. Pārskata gada bilancē norādītā summa perioda beigās ir 165 973 EUR, peļņa 26 124 EUR, ko valde nolēma sadalīt dividendēs un ieskaitīt LNS līdz 2022. gada 30. decembrim. Dividendēs tika sadalīta arī 2020. gada peļņa, kas jāizmaksā līdz 2023. gada 30. aprīlim.

Vēl tika apstiprināts SIA "LNS Dane" 2021. gada pārskats ar bilances summu 170 243 EUR. Peļņa 2021. gadā uzņēmumam bija 25 612 EUR, ko valde nolēma nesadalīt.

15. jūnijā LNS valdes sēdē apstiprināja SIA "LNS Surdotehniskās palīdzības centrs" 2021. gada pārskatu. Pārskata gada bilancē norādītā summa perioda beigās ir 637 351 EUR, peļņa ir 94 816 EUR, ko valde nolēma atstāt nesadalītu. Nolēma dividendēs sadalīt 2019. un 2020. gada peļņu, kas jāizmaksā Latvijas Nedzirdīgo savienībai līdz 2023. gada 30. aprīlim.

LILITA LOGINA AIZIET NO PRIEKŠSĒDĒTĀJAS AMATA

LNS Rīgas reģionālās biedrības (RB) priekšsēdētāja Lilita Logina (attēlā) ir iesniegusi atlūgumu. Viņa vairs nevēlas būt Rīgas RB priekšsēdētāja.

LNS viceprezidents Ivars Kalniņš atzīst, ka Rīgas biedrības valdei Lilitas lēmums bija negaidīts. 1. jūnijā tika sasaukta LNS Rīgas RB valdes sēde. Tajā tika apspriests jautājums par valdes darbu līdz nākamajai Rīgas RB konferencei nākamgad. Apspriede bija diezgan smaga, bet beigās tika rasts risinājums.

Turpmāk Rīgas RB priekšsēdē-

tāja pienākumus veiks Kristīne Krista Magone, bet vienlaikus strādās visa komanda – pārējie valdes locekļi: Māra Lasmane, Ivars Kalniņš, Kristaps Legzdiņš, Guntars Beisons un Artis Ozols.

Diemžēl Lilita Logina nevēlējās plašāk izteikties, kāpēc pieņēma lēmumu atteikties no Rīgas biedrības priekšsēdētājas amata. Lūk, viss, ko viņa pateica: "Liels paldies visiem nedzirdīgajiem par sadarbību un atbalstu gadu garumā! Aiziet – tas bija mans iekšējais lēmums jau sen, tikai man vajadzēja saņemt drosmi un mainīt savu dzīves ceļu."

IZLAIDUMI

15. jūnijā notika izlaidums Rīgas Ēbelmuižas pamatskolā un Valmieras Gaujas krasta vidusskolā – attīstības centrā.

Rīgas Ēbelmuižas pamatskolu šogad absolvēja un apliecību par pamatizglītību ieguva seši 9. klases audzēkņi. Viņus apsveica LNS Rīgas RB valdes locekle Māra Lasmane.

Valmieras Gaujas krasta vidusskolu šogad absolvēja un apliecību par pamatizglītību ieguva septiņi 9. klases audzēkņi. Viņi visi turpinās mācības turpat, lai iegūtu vidējo izglītību. Vēl skolu absolvēja un atestātu par vispārējo vidējo izglītību saņēma trīs 12. klases audzēkņi ar dzirdes traucējumiem. Viņus ieradās sveikt LNS Valmieras RB valdes locekle Dace Meņģele. Visi absolventi dāvanā saņēma LNS simtgades grāmatu "Laika zīmes". ●

Nedzirdīgie sekmēs pilsonisko līdzdalību

Kā aktīvi piedalīties pilsoniskajās aktivitātēs un reaģēt uz notikumiem Latvijas Nedzirdīgo savienībā (LNS), savā pašvaldībā un valstī, lai vide, kurā dzīvojam, būtu pieejamāka?

Ir jāapgūst jaunas zināšanas un prasme argumentēt un diskutēt, ir jāzina cilvēktiesības un cilvēku ar invaliditāti tiesības. Šīs jaunās zināšanas un prasmes LNS sniegs vairāk nekā 300 nedzirdīgiem iedzīvotājiem, īstenojot apjomīgu projektu "Demokrātijas kultūras laboratorija".

Projekta mērķis ir iesaistīt nedzirdīgos cilvēkus pilsoniskajās aktivitātēs un attīstīt viņu prasmes. Projektā būs vairākas unikālas aktivitātes.

Tiks sagatavoti svarīgi materiāli demokrātijas kultūras attīstības veicināšanai un izpratnei latviešu zīmju valodā videoformātā: informācijas par ANO Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām un Latvijas Republikas pamatlikums – Satversme. Tāpat zīmju valodā būs materiāls, kas skaidros pilsoniskās līdzdalības un demokrātijas kultūras nozīmi.

Projektā pirmo reizi notiks LNS atpazīstamības veicināšana. Tiks izveidots videomateriāls par LNS kā nedzirdīgo un vājdzirdīgo cilvēku interešu pārstāvi un organizēta pozitīva publiskā tēla veicināšanas kampaņa Latvijas reģionos: Rēzeknē, Liepājā, Valmierā un Rīgā.

Jaunums būs arī LNS domes izbraukuma sēdes. Tās notiks Rīgā un vismaz divās biedrībās ārpus Rīgas, tā dodot iespēju biedrību vietējiem biedriem būt iesaistītiem LNS domes darbā un ietekmēt tās lēmumus.

Lai noskaidrotu, ar kādiem šķēršļiem sastopas nedzirdīgie iedzīvotāji pilsoniskajā līdzdalībā, projekta ietvaros notiks pētījums. Pētījumā tiks aptaujāti 216 nedzirdīgie cilvēki latviešu zīmju valodā.

2022. gada septembrī Rīgā notiks diskusijas par pilsoniskās sabiedrības

dažādību, un tajās piedalīsies arī citu NVO, valsts un pašvaldību pārstāvji.

Vēl projektā LNS līderiem būs iespēja apgūt prezentācijas un organizācijas darbības popularizēšanas prasmes aktīvā nometnē, kas notiks nākamā gada vasarā. ●

Aktīvi diskutē par LNS budžeta grozījumiem

Sākta realizēt trešā aktivitāte "Iesaiste un līdzdalības paaugstināšana lēmumu pieņemšanas procesos biedrības struktūrā" noteikto darbību realizēšanai" projekta "Demokrātijas kultūras laboratorija" ietvaros.

Aktivitātē plānotas astoņas domes sēdes. Pirmā LNS domes sēde projekta ietvaros notika 15. jūnijā Rīgā. Sēdē aktīvi piedalījās 29 dalībnieki. Darba kārtībā un diskusijai tika piedāvāti šādi jautājumi: 1) LNS 2021. gada budžeta izpilde, 2) LNS 2021. gada pārskata apstiprināšana, 3) LNS 2022. gada budžeta 1. grozījumi, 4) LNS 2021. gada LNS biedru statistika. Informāciju par LNS budžetu sniež LNS prezidents Edgars Vorslovs un LNS galvenā grāmatvede Iveta Zālīte. Par biedru statistiku informēja viceprezidente Brigita Lazda.

Viens no svarīgiem jautājumiem bija LNS 2021. gada budžeta izpilde un LNS 2021. gada pārskats. Sēdē domes locekļi apstiprināja LNS 2021. gada budžeta izpildi:

- LNS 2021. gada ieņēmumi bija 4 083 655 EUR;
- faktiskie izdevumi 2021. gadā bija 2 916 259 EUR;
- ieņēmumu un izdevumu starpība bija 1 167 396 EUR, kas tika novirzīta sociālās rehabilitācijas un surdotehnikas nodrošinājuma pakalpojuma sniegšanai 2022. gadā.

Tika apstiprināts arī LNS 2021. gada pārskats: bilances aktīvs un pasīvs 3 490 791 EUR, ieņēmumi 2 698 919 EUR, izdevumi 2 555 722 EUR. Ieņēmumu un izdevumu starpība 143 197 EUR.

2022. GADA BUDŽETA

1. GROZĪJUMI

Plaša diskusija notika, izskatot LNS 2022. gada budžeta 1. grozījumus. Galvenie budžeta grozījumi attiecās uz līdzfinansējumu energoefektivitātes projekta izpildei, kas var veidot līdz 120 000 EUR. Lai LNS iegūtu vairāk finansējuma saimnieciskajai darbībai, domes locekļi aicināja SIA "LNS Nekustamie īpašumi" aktīvāk domāt par LNS nekustamo īpašumu izīrēšanu, jo vairākas telpas LNS ēkās stāv tukšas. Tāpat domnieki aicināja biedrības vairāk attīstīt maksas pakalpojumus.

Dome pieņēma lēmumu apstiprināt šādus 2022. gada budžeta 1. grozījumus: plānotā ieņēmumu daļa 3 513 039 EUR, plānotā izdevumu daļa 5 220 228 EUR, plānotā ieņēmumu un izdevumu starpība – 1 707 189 EUR.

LNS BIEDRU 2021. GADA STATISTIKA

Tāpat viedokļu apmaiņa notika par biedru piesaisti LNS un tās darbības popularizēšanu. Statistikas dati liecina, ka LNS biedru skaits pēdējos gados samazinās – 2020. gada beigās bija 1611 biedri, bet 2021. gadā par 3% mazāk – 1568 biedri (1522 nedzirdīgie un 46 dzirdīgie biedri). 2021. gadā ir uzņemti 18 biedri, miruši 39, bet izslēgti 22 biedri.

LNS biedru statistika parāda, ka 447 biedri ir pensionāri (28,3%). LNS biedri pēc vecumgrupas iedalās šādi: grupā no 50 līdz 62 gadiem – 413, no 40 līdz 49 gadiem – 275, no 30 līdz 39 gadiem – 277, no 25 līdz 29 gadiem – 76, no 18 līdz 24 gadiem – 34. Lielākais biedru īpatsvars ir reģistrēts Rīgas RB – 1036 (66%), Daugavpils RB un Rēzeknes RB – katrā 99, Liepājas RB – 84, Valmieras RB – 79, Kuldīgas RB – 74, Smiltenes RB – 58 un Ventpils RB 39.

Sēdē tika izteikti un apspriesti priekšlikumi: 1) biedrības darba, t. sk. finanšu jomās uzlabošana; 2) jaunu biedru iesaistes veidi un iespējas, turklāt veicinot ne tikai biedrību valdes, bet arī ikvienu LNS biedra lomu šajā procesā. ●

Projektu "Demokrātijas kultūras laboratorija" atbalsta Aktīvo iedzīvotāju fonds, kas piešķīris tā realizācijai 103 896,36 EUR. Projekta īstenošanā iesaistīti 127 cilvēki. Projekta ilgums – no 2022. gada janvāra līdz 2024. gada martam.

Aktīvo iedzīvotāju fonds ir Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) un Norvēģijas grantu programma, kuras darbībai finansējums piešķirts 15 Eiropas valstīs: Bulgārijā, Čehijā, Grieķijā, Horvātijā, Igaunijā, Kiprā, Latvijā, Lietuvā, Maltā, Polijā, Portugālē, Rumānijā, Slovākijā, Slovēnijā un Ungārijā.

Eiropas Nedzirdīgo savienībai ievēlēta jauna valde

Pēc divu gadu pārtraukuma Francijas pilsētā Marseļā no 26. līdz 28. maijam notika Eiropas Nedzirdīgo savienības (EUD) rīkotais klātienē seminārs un ģenerālā asambleja, kurā no Latvijas piedalījās LNS prezidents Edgars Vorslovs un viceprezidents Ivars Kalniņš.

26. maija semināra dalībnieki tika iepazīstināti ar EUD realizētajiem projektiem. Pašlaik EUD piedalās deviņu projektu realizācijā. Tos var sadalīt divās daļās. Eiropas Savienības (ES) programma "Horizon 2020" finansē pētniecības un inovāciju ieviešanas projektus tehnoloģiju jomā. Šajā jomā EUD līdzdarbojas četros projektos.

ES PROGRAMMAS "HORIZON 2020" FINANSĒTIE PROJEKTI

Projekta "SignO" mērķis ir veicināt informācijas apmaiņu starp nedzirdīgām un dzirdīgām personām visā Eiropā. Tā ietvaros paredzēts izstrādāt mobilo lietojumprogrammu, kas nodrošinās tulkojumu no skaņu valodas uz zīmju valodu, izmantojot mākslīgo intelektu (robotu), – tulkojumu atveidos avatārs (robota attēls). Projekts paredz tulkojuma nodrošinājumu starp angļu, īru, holandiešu, spāņu valodām un attiecīgajām zīmju valodām.

Projekta "EASIER" mērķis ir izveidot sistēmu, kas ļautu bez šķēršļiem nodrošināt saziņu starp nedzirdīgiem un dzirdīgiem iedzīvotājiem visā Eiropā, piedāvājot Eiropas zīmju valodu lietotājiem izmantot sev vēlamu valodu komunikācijā ar dzirdīgiem cilvēkiem. Arī šajā projektā tiks izmantots mākslīgais intelekts.

Projekts "aiD" vērsts uz mākslīgā intelekta iespēju izmantošanu nedzirdīgo personu saziņas uzlabošanai. Tā ietvaros paredzēts izstrādāt dažādus moduļus tulkojumiem, piemēram, skaņu valodas pārveide zīmju valodā un otrādi, teksta pārveide zīmju valodā.

Projekta "SHAPES" mērķis ir izveidot pirmo Eiropas atvērto ekosistēmu, kas ļautu ieviest plašu digitālo risinājumu klāstu, lai atbalstītu un paplašinātu veselīgu un neatkarīgu dzīvi senioriem. Ar tehnoloģiju starpniecību, vietējai kopienai mijiedarboties ar veselības un aprūpes tīkliem, projekts palīdzētu samazināt veselības

Ivars Kalniņš (no kreisās) un Edgars Vorslovs

aprūpes izmaksas, hospitalizāciju un sociālo aprūpi.

ES PROGRAMMAS "ERASMUS+" FINANSĒTIE PROJEKTI

Nākamā projektu daļa ir ES programmas "Erasmus+" finansēti. Šī programma vērsta uz sociālo iekļautību, digitālo pārkārtošanos, jauniešu dalības veicināšanu.

Projekta "Free Technology Signs" mērķis ir sagatavot dažādus vizuālos informatīvos mācību materiālus, izmantojot animāciju, zīmju valodu, titrus, kuri būs pieejami digitālajā vidē.

Projekta "Deaf Seniors Active Living" mērķis nodrošināt vienlīdzības, nediskriminācijas un daudzveidības veicināšanu gados vecākām nedzirdīgām personām, nodrošinot pieejamu digitālo informāciju. Projekts tiek realizēts Itālijā, Austrijā un Spānijā, un tā ietvaros notiks gan senioru apmācība, gan informatīvo materiālu sagatavošana zīmju valodā. Interesants fakts, ka par senioriem tiek uzskatītas personas vecumā virs 55 gadiem.

Projekta "JustiSigns2" mērķis ir sagatavot informāciju zīmju valodā, izmantojot situācijas, ar kurām nedzirdīgie saskārušies tiesās, pie advokātiem, kā arī mijiedarbībā ar policijas dienestiem. Projekta mērķa grupas ir kvalificēti zīmju valodas tulki, kuri strādā juridiskajās iestādēs, nedzirdīgie cilvēki un jurisprudences speciālisti. Projekts paredz rast risinājumus problēmām, kas kavē nedzirdīgo piekļuvi informācijai visos juridiskā procesa posmos un rada ierobežojumus juridiskā procesa izpratnei, ko veido mutiskā tulkošana starp jebkurām divām valodām. Lai mazinātu problēmas juridiskajos procesos, plānots arī papildināt juristu zināšanas par nedzirdīgo cilvēku izglītošanas vēsturi un kultūru.

Projekta "Deaf Museums" ietvaros paredzēta nedzirdīgo kultūras mantojuma, nedzirdīgo vēstures materiālu digitalizācija, lai tos saglabātu, aizsargātu un padarītu pieejamus digitālajā vidē. Kopā ar EUD šajā projektā piedalās Austrijas, Itālijas, Slovākijas un

Lielbritānijas nedzirdīgo organizācijas.

EUD realizē arī Eiropas Parlamenta finansētu projektu, kura mērķis ir padarīt pieejamāku Eiropas Parlamenta paziņojumu par atveseļošanas plānu pēc Covid-19 nedzirdīgajiem eiropiešiem un nodrošināt viņu pilnīgu un vienlīdzīgu līdzdalību ES, palielinot viņu izpratni par ES lomu un demokrātiskajām vērtībām.

EUD projektu realizēšanā nodarbināti seši darbinieki. Plašāka informācija par EUD līdzdalību dažādos projektos ir pieejama EUD mājaslapā www.eud.eu/projects.

Pirmā diena noslēdzās ar semināru par bēgļu problēmu risinājumu dažādās valstīs, kuru aktualizējusi kara darbība Ukrainas teritorijā.

NEDZIRDĪGO LĪDZDALĪBA POLITIKĀ

27. maija seminārs bija veltīts nedzirdīgo līdzdalībai politikā. Kā uzsvēra EUD prezidents Marku Jokinens, ar līdzdalību politikā jāsaprot ne tikai kandidēšana vēlēšanās, bet arī dalība dažādās organizācijās, darba grupās dažādos līmeņos, kas risina nedzirdīgo kopienas problēmas un iestājas par cilvēktiesību nodrošināšanu. Francijas Nedzirdīgo organizācija bija izvēlējusies Marseļu par semināra un ģenerālās asamblejas vietu tāpēc, ka tā ir viena no septiņām Francijas pašvaldībām, kurā par deputātiem ievēlētas nedzirdīgās personas. Seminārā savā pieredzē dalījās gan šie nedzirdīgie deputāti, gan Francijas un Spānijas nedzirdīgo organizāciju vadītāji, gan bijusī Eiropas Parlamenta un Flandrijas Parlamenta deputāte Helga Stīvensa, kura 20 gadu laikā piedalījies desmit dažādās vēlēšanu kampaņās. Visi uzsvēra, ka lielākā problēma, lai nedzirdīgie pilnvērtīgi iesaistītos politikā, ir zīmju valodas tulka pakalpojumu ierobežotā pieejamība.

EUD DARBĪBAI FINANSĒJUMS NO CERV

Pēcpusdienas sesija pagāja, izskatot EUD politikas un finanšu stratēģiju. EUD politikas stratēģija balstās uz ES apstiprinātajiem dokumentiem un programmām. Kā svarīgākās varētu minēt Personu ar invaliditāti tiesību stratēģiju 2021.–2030. gadam, Eiropas Sociālo tiesību pilāru un Piekļūstamības direktīvu. EUD iesniegusi savu 2022.–2025. gada darba plānu Eiropas Komisijai (EK) un saņēmusi EK jaunās programmas CERV finan-

EUD valde. No kreisās: Deivids Bakstons, Sofija Isaria, Ronīta Lakverjēra-Lēvena, Pāls Ričards Pētersons un Endijs van Horebeki.

sējumu savam darbam turpmākajiem četriem gadiem. CERV ir EK programma "Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības". Šīs programmas mērķis ir aizsargāt un veicināt ES tiesības un vērtības, kas noteiktas ES līgumos un Pamattiesību hartā. Līdz šim katru gadu EUD bija EK jāiesniedz darba plāns, lai saņemtu finansējumu, tagad tas garantēts turpmākajiem gadiem, tikai katru gadu būs jāiesniedz pārskats par darbības programmas izpildi.

Pēc semināra dalībniekiem bija iespēja pusotru stundu apskatīt Marseļas centru.

IEVĒLĒTA JAUNA EUD VALDE

28. maijā notika EUD ģenerālā asambleja (GA), kuras darba kārtībā bija vienpadsmit jautājumi. EUD GA piedalījās 29 valstu pārstāvji. Vispirms tika apstiprināts iepriekšējās GA protokols, 2021. gada pārskats un finanšu pārskats. EUD ieņēmumi bija 728 000 EUR, izdevumi 668 000 EUR. Ietaupījums radās tāpēc, ka Covid-19 apstākļos nenotika daudzi klātienē pasākumi. Lielākā daļa izdevumu – 502 000 EUR – tērēti darbinieku atalgojumam. Pašlaik EUD nodarbināti desmit darbinieki – četri pamatdarbā un seši projektu realizācijā.

Tika apstiprināta EUD darba programma 2022. gadam, kas izriet no CERV programmas apstiprinātā četrpadsmit gada darba plāna, un EUD 2022. gada budžets ar ieņēmumiem un izdevumiem 970 000 EUR apmērā. Ieņēmumi – CERV programmas finansējums 435 000 EUR, projektu finansējums 398 000 EUR apmērā, biedru nauda 60 000 EUR.

EUD seminārā un GA piedalījās arī Ukrainas Nedzirdīgo biedrības vadītāja Irīna Čepčina, kura iepazīstināja ar biedrības darbu un izteica savas biedrības vēlmi kļūt par EUD biedru. EUD GA vienbalsīgi uzņēma Ukrainas Nedzirdīgo biedrību par asociēto biedru. Asociētajam biedram nav balsstiesību un pilnībā jāsedz visi izdevumi dalībai ES pasākumos. Asociētais biedrs saņem informāciju par EUD darbu, tiek uzaicināts uz EUD pasākumiem. Par pilntiesīgu biedru Ukrainas Nedzirdīgo biedrība varēs kļūt, kad Ukraina būs ES dalībvalsts.

GA galvenais notikums bija jaunās EUD valdes vēlēšanas. No esošās valdes uz jauno valdi kandidēja tikai viceprezidente Sofija Isaria (Griekija), kas arī vienbalsīgi tika ievēlēta par EUD prezidenti. Par viceprezidenti ievēlēja Ronītu Lakverjēru-Lēvenu (Francija). Vēl valdē ievēlēja Pālu Ričardu Pētersonu (Norvēģija), Endiju van Horebeki (Beļģija) un Deividu Bakstonu (Lielbritānija).

EUD GA delegāti ar ilgiem aplausiem pateicās bijušajam EUD prezidentam Marku Jokinenam, kurš vadīja EUD pēdējos deviņus gadus. Bijušais prezidents informēja, ka turpmāk koncentrēsies darbam Somijā un starptautiskā līmenī darbosies par ekspertu vai lektoru.

Nākamā EUD GA ar semināru notiks 2023. gada 17.–21. maijā Stokholmā, Zviedrijā.

Trīs dienas Marselā pagāja nemanot, jo no rīta līdz vēlam vakaram notika gan oficiālie pasākumi, kas bija stingri saplānoti visas dienas garumā, gan neformālās sarunas pauzēs starp pasākumiem. ●

Prieks vadīt Tukuma grupu

LNS Rīgas RB Tukuma grupa nupat nosvinēja 65 gadu jubileju, bet tās vadītāja INESE SIMSONE ieguvusi LNS balvu "Gada brīvprātīgā 2021". Inese "Kopsoli" pastāstīja par Tukuma grupu, tās jubilejas pasākumu un savu brīvprātīgo darbu.

Pastāstiet, lūdzu, par sevi.

Piedzimu un uzaugu Liepājā, mācījos Valmieras Vārdzirdīgo skolā. Vidējo izglītību ieguvu Rīgas Raiņa vakarskolā. Parāleli mācībām es strādāju Liepājā internātskolā par auklīti bērniem ar garīgās attīstības traucējumiem. Pēc vakarskolas beigšanas iepazinās ar savu vīru un pārcēlos pie viņa uz Tukumu. Šeit dzīvoju jau vairākus gadus. Mums piedzima divas vārdzirdīgas meitas – abas apmeklē dzirdīgo skolu. Kad ir brīvs laiks, braucu uz Liepāju pie saviem vecākiem – arī mani bērni ilgojas pēc vecākiem. Turklāt, kad bērni ir kopā ar maniem vecākiem, es varu nedaudz atvilkt elpu.

Kā kļūvāt par Tukuma grupas vadītāju?

Par Tukuma grupas priekšsēdētāju tiku ievēlēta 2019. gadā. Man nebija tāda plāna, bet iepriekšējais grupas vadītājs Aivars Kronbergs to vadīja 25 gadus un bija jau noguris. Nevienš nevēlējās uzņemties vadīt grupu. Katrs domāja par sevi, par savu brīvo laiku... Pirmajā kārtā mani ievietoja pretendentu sarakstā, taču es atteicos; atteicos arī otrreiz. Kad pienāca trešā kārtā, pauzes laikā izgāju ārā un sev pajautāju: kāpēc es atsakos? Esmu jauna un varu pamēģināt. Tā pieņēmu lēmumu un paziņoju to biedriem. Visi bija sajūsmā! Tagad vadu grupu, un man ir iespēja augt un mācīties.

Šobrīd Tukuma grupas darbā iesaistījusies arī mana vecākā meita (14 gadi). Viņa palīdz gatavot dekorācijas pasākumiem, labo pareizrakstības kļūdas sarakstē ar Tukuma Nevalstisko organizāciju apvienības vadītāju Guntu Kalviņu. Kādu reizi ieteicos meitai, ka man pietiek vadīt grupu. Meita atbildēja: "Nē. Kāpēc? Man patīk, ka mana mamma ir vadītāja."

Kādi ir jūsu pienākumi?

Esmu atbildīga par pasākumu organizēšanu, palīdzību biedriem. Piemēram, ir daži cilvēki, kas nemāk internet-

bankā veikt maksājumus. Tad braucu pie viņiem un palīdzu. Ir tādi, kuri dzīvo ļoti tālu. Es ar savu mašīnu aizbraucu pie viņa un atvedu uz Tukuma klubu, bet pēc pasākuma aizvedu mājās. Uzklāstu biedru problēmas, sadzīves jautājumus un iespēju robežās palīdzu, sniedzu padomus. Biedri ar manu darbu ir apmierināti. Valde sniedz padomus un pozitīvu atbalstu.

Kā grupas biedri kopīgi pavada laiku?

Pulcējamies Tukuma NVO. Tā ir māja, kurā mums ierādītas divas istabas. Savulaik Tukuma grupas biedri pulcējās kādas daudzdzīvokļu mājas pagrabā. Tur bija šausmīgi apstākļi – nepatīkama smaka un mitrums. Tajās telpās nebija patīkami uzturēties, un tās bija tik sliktā stāvoklī, ka nevarēja pat uzņemt. Iepriekšējais priekšsēdētājs vairākkārt lūdzis, lai Tukuma dome piešķir mums piemērotas telpas, kur nedzirdīgajiem pulcēties. Vēlāk Tukuma NVO priekšsēdētāja Gunta Kalviņa ierādīja mums telpas šeit. Nevar aprakstīt, cik bijām laimīgi! Paveicās, ka noslēdzām sadarbības līgumu uz trim gadiem, kas dod mums iespēju šīs telpas izmantot bez maksas. Iepriekš līgumu slēdzām

katru gadu. Tagad varam ar mierīgu sirdi turpināt savas aktivitātes.

Kāda ir jūsu motivācija darboties par brīvprātīgo?

Vēlējos pārbaudīt sevi, vai spēšu tikt ar to galā. No malas šķita, ka tas ir grūti, bet izrādījās, ka nē. Mana negribēšana bija saistīta ar bailēm uzņemties šo darbu. Taču man viss izdodas. Tukuma grupā ir 41 biedrs, un pasākumos parasti pulcējas 15 līdz 20 cilvēki. Tas ir labs rādītājs. Visi pazīst mani un manu raksturu, zina, ka man patīk pajokot, pasmieties. Biedriem patīk nākt uz pasākumiem, kurus rīkoju.

Kas jums palīdz?

Galvenais palīgs ir mans vīrs Renārs Simsons. Mēs visu darām kopā. Vēl man vienmēr palīdz biedri Alvis Ozoliņš un Oļegs Adamovičs. Oļegs vienmēr uzkopj telpas. Viņš saka, ka klubā jābūt svaigam gaisam – mazgā grīdas un logus, laista puķes. Mums klubā ir arī virtuvīte, un viņam patīk uzcept biedriem plānās pankūkas. Visiem ļoti garšo Oļega gatavotās pankūkas! Liels paldies viņam. Alvis Ozoliņš brīvprātīgi palīdz fotografēt, filmēt un veidot video par pasākumiem, kā arī saga-

tavot prezentāciju, bet Elīna Ozoliņa rūpējas, lai biedru bērni ir aizņemti, kad atnāk uz klubu kopā ar vecākiem.

Kādas aktivitātes Tukuma grupā ir šajā laikā?

Nupat Tukuma grupai bija 65 gadu jubileja. Pasākums bija noformēts trīs krāsās – dzeltenā, baltā un zaļā. Tās ir Tukuma ģerboņa krāsas. Visus lūdzu izmantojot šīs krāsas savos tērpos. Bija ļoti skaisti!

Pagājušajā gadā realizējām Tukuma novada domes finansēto projektu "Kopā, tālāk, plašāk!". Savukārt šogad ar Tukuma novada pašvaldības atbalstu īstenojam iniciatīvu "Īstais brīdis sākt darboties kopā". Šis iniciatīvas ietvaros plānojam sportiskas aktivitātes veselības veicināšanai, būs pieredzes apmaiņas brauciens uz Daugavpils biedrību, Rēzeknes biedrību un Pļaviņām, kā arī mēs jau domājam par Ziemassvētku pasākumu, kas tiks organizēts mūsu klubā.

Kā noritēja Tukuma grupas jubilejas pasākums?

Pasākums notika 20. un 21. maijā, un tajā piedalījās 30 cilvēki. Svinības notika atpūtas namā "Saulgrieži". Mūs apsveica pārstāve no Tumes novada. Klāt bija arī Gunta Kalviņa, kura solīja vienmēr atbalstīt nedzirdīgos un teica, lai es pat nedomājot atkāpties no šī amata. Tāpat bija LNS viceprezidenti Brigita Lazda un Ivars Kalniņš un tulce Dana Kalpiņa-Geida. Bija dažādas spēles, atrakcijas. Neviena neskatījās pulkstenī – laiks paskrēja nemanot. Viesi bija priecīgi par lielisko pasākumu un novērtēja mani kā izcilu vadītāju. Tas ir ļoti patīkami. ●

Teksts: Zigmārs Ungurs, Inese Immure Foto: LNS muzeja arhīvs

Daugavpils biedrībai – 75

Daugavpilī 1947. gada 8. jūnijā nedzirdīgā Pāvila Ivdra dzīvoklī sapulcējās 55 nedzirdīgie, lai dibinātu vietējo nodaļu. (Pāvels Ivdrs ir ilggadējās Daugavpils Mācību ražošanas uzņēmuma direktores Marijas Gedminenes tēvs). Tas arī tika izdarīts Pāvila Čapuļa vadībā, kuru ievēlēja par pirmo priekšsēdētāju (1947.–1948.). Izveidoto nodaļu vispirms sauca par orgbiroju, un tikai 1949. gada 11. februārī tā tika pārdēvēta par Latvijas Kurlmēmo biedrības Daugavpils nodaļu.

Daugavpils biedrības pirmā kopsapulce

Pa īstam biedrību izveidoja Pāvils Pavlins, kas vadīja biedrību no 1948. līdz 1953. gadam. Viņš organizēja visu vietējo nedzirdīgo iesaistīšanu biedrībā. Viņi tika mudināti stāties vakarskolā un izglīties. Vēlāk Latvijas Nedzirdīgo savienība (agrāk – Latvijas Nedzirdīgo biedrība) savām vajadzībām uzcēla ēkas – mācību un ražošanas darbnīcas, kurās atradās arī klubs. Daugavpils biedrībā vienmēr notika aktīvs kultūras un sporta darbs. Lieli nopelni kultūras un sporta dzīves organizēšanā, grupu darba rosināšanā bija ilggadējai kluba vadītājai Janīnai Vaivodei.

Biedrība atrodas Mihoelsa ielā 54. 1947. gadā un pēckara laikā pašreizējā Nedzirdīgo biedrības ēkā atradās šūšanas un apavu darbnīca. Pēc tam darbnīca pārcēlās uz Kluso ielu 4 un tika pārdēvēta par mācību ražošanas kombinātu. Savukārt ēkā Mihoelsa ielā atradās sporta un pasākumu zāle.

Daugavpils biedrības telpās viens pēc otra notikuši divi ugunsgrēki. Telpas pamazām tika izremontētas, un atgriešanās tajās notika 2006. gadā.

Jau 1948. gadā daugavpīlieši iestudēja savu pirmo izrādi – Andreja Upīša lugu "Lapas viesuļi", bet 1969. gadā izveidoja pantomīmas grupu.

Daugavpilī 1997. gadā tika noorganizēts skaists pasākums – LNS folkloras festivāls "Skaista mana tēvu zeme" ar 60 dalībniekiem. Tas norisinājās Daugavpils teātra telpās. Pirmo reizi notika festivāla dalībnieku gājiens pilsētas ielās. 2013. gadā daugavpīlieši noorganizēja arī LNS 17. festivālu brīvā dabā pie Virognas ezera.

2018. gadā Elvīra Čaika uzstājās 51. Lietuvas Nedzirdīgo kultūras festivālā "Mana Lietuva", kas notika Kauņā un bija veltīts Lietuvas valsts 100 gadu jubilejai.

Biedrībai ir trīs teritoriālās grupas: Daugavpils, Līvāni un SIA "LNS Dane". Beidzamajos gados samazinājies biedru skaits. Vislielākais biedru skaits bija 1998. gadā – 159! Ja uz 2019. gada 1. janvāri bija 110, tad tagad – 99 biedri.

Turpinājums 8. lpp.

Darbu vada un organizē valde šādā sastāvā: Elvīra Čaika (priekšsēdētāja no 1995. gada), Regīna Radkeviča, Anita Slavinska un Jūlija Aleksejeva.

TOREIZ

Atceras LNS Goda biedre REGĪNA RIZIKA:

“Pēc Rīgas Nedzirdīgo skolas beigšanas divus gadus nodzīvoju Daugavpilī un strādāju Daugavpils Mācību un ražošanas darbnīcā (MRD) par audēju. Piedalījos arī nedzirdīgo kluba dzīvē. Mana mamma tikai strādāja MRD, bet nebija aktīviste biedrībā.

Sakarā ar Daugavpils biedrības jubileju varu pastāstīt savas atmiņas par dzīvi biedrībā no 1963. līdz 1965. gadam. Pēc Rīgas skolas beigšanas 1963. gadā dzīvoju Daugavpilī. Toreizējais MRD direktors bija Safronovs, Otrā pasaules kara veterāns ar ordeņiem. Viņš bija vienkāršs cilvēks, nebija lepns, saprata un labprāt kontaktējās ar nedzirdīgajiem.

Vakaros pēc darba apmeklēju deju nodarbības, klubs toreiz bija Viestura ielā. Kluba vadītāja bija Janīna Vaivode. Par viņu jāpaskaidro sīkāk. Janīna bija dzirdīgā, rados ar Helēnu Klapoti, jo apprecējās ar Helēnas brāli. Sākumā Janīna nemaz neprata zīmju valodu. Pēc daudziem gadiem, man par brīnumu, viņa bija iemācījusies sarunāties zīmju valodā. Janīna bija aktīva darbiniece, nāca uz MRD pierunāt un lūgt vajadzīgos biedrus piedalīties pašdarbībā. Biedrībā bija dažādu tautību cilvēki: latvieši, krievi, baltkrievi, poļi, ebreji, dažādi migranti no Krievijas, bet visi bijām draudzīgi. Cittautieši cienīja mūs, latviešus, mūsu valodu un tradīcijas. Viņi piemērojās mums, nebija nekādu domstarpību vai strīdu. Toreiz, padomju laikā, mēs klubā lietojām tikai latviešu valodu, cittautieši to saprata, šķiet, ka zīmju valoda visu izlīdzināja.

Klubā vienmēr bija daudz apmeklētāju. Lieli svētki bija 8. marts, 1. maijs, 7. novembris un 21. jūlijs – LPSR svētku diena (1940. gada 21. jūlijā Latvijā tika pasludināta padomju vara – red.). Šos svētkus vajadzēja obligāti svinēt. Tikai lozungi atgādināja, kādi tajā dienā svētki, bet svinību noskaņa vienmēr bija mums pašiem, priecājāmies, dejojām. Kā jau toreiz, vispirms bija obligātā lekcija. Prēmēja un godināja labākos strādniekus, pēc tam visi klausījās koncertu un noslēgumā – saviesīgā daļa pie galda.

Uz svētkiem mūsu klubā bieži atbrauca biedri no Līvāniem, Krāsla-

Daugavpils kluba ēka 60.–70. gados

vas, Rēzeknes, pat bijušie Daugavpils biedrības biedri no Rīgas MRD. Svētku reizēs bieži vien kopā ar mums bija arī dzirdīgie kantoristi (biroja darbinieki – red.).

Toreiz biedrības klubs vairāk nodarbojās ar pašdarbību, ar sportu mazāk. Bija futbols, šahs, arī ātrslidošana, kas pēc tam no nedzirdīgo vides izzuda pavisam. Labākie daugavpiliešu ātrslidotāji Pāvels Fomins un Jānis Anspoks pārspēja pat rīdziniekus.

Daugavpils biedrībai bija cieši sakari ar Rēzeknes biedrību gan pašdarbībā, gan sportā. Katru gadu piedalījāmies pašdarbības skatē Rīgā ar dejām, izrādēm, dzejas deklamācijām. Deju kolektīvā vairāk bija meiteņu, puīši tikai divi vien... Mums bija ļoti laba deju vadītāja Kazaka. Viņa iemācīja mūsu biedrei Taisijai Silovai nodejot baleta uzvedumu. Viņa dejoja uz pirkstgaliem kā īsta balerīna, un viss priekšnesums sanāca burvīgs.

Spēlējām lugas “Zelta zirgs” fragmentu, piedalījās es, Sergejs Sigņejevs, Antons Stapkevičs un Viktors Joņins. Skatē nodeklamēju “Lai vienmēr būtu saule” un Raiņa dzejoli “Lauztās priedes”.

Ar saviem uzvedumiem piedalījāmies arī nedzirdīgo laukstrādnieku salidojumā Pļaviņās, sniedzām viesizrādi Tallinā, bijām ekskursijā uz Ļeņingradu.

Dzīvot Daugavpilī nebija slikti, bet liels mīnuss bija tas, ka visur pilsētā runāja krievu valodā. Es to nepratu un līdz ar to nevarēju mācīties vakarskolā, jo toreiz Daugavpilī nebija latviešu vakarskolas. Nolēmu, ka tālāk tā dzīvot nav vērts, un atgriezos Rīgā, lai mācītos vakarskolā.

Tagadējā Daugavpils biedrībā man visvairāk patīk un saku lielu paldies par dziesmu “Ai, māte Latgale!”, kas

mani aizkustina līdz asarām. Saku paldies arī par priekšnesumiem, piemēram, par fragmentiem no kinofilmas “Likteņa ironija jeb vieglu garu” – lieliska aktierspēle! Saku paldies lieliskajam aktierim Igoram Čaikam par humoristiskajiem uzvedumiem, viņš dāvāja mums daudz smieklu.

Daugavpils biedrības saimei novēlu izturību, saliedētību – lai visi būtu kā viens, neskatoties uz dažādām tautībām, lai visi mīlētu un cienītu Latviju – valsti, kurā dzīvojat.”

PAŠLAIK

Par to, kāda ir situācija pašlaik, stāsta biedrības priekšsēdētāja ELVĪRA ČAIKA:

“Nevaru apgalvot, ka pasākumu organizēšanā veicas super. Domāju, ka tagadējā pasivitāte ir viena no Covid-19 sekām, jo pandēmijas laikā biedri pierada dzīvot mājās, darboties ar modernajām tehnoloģijām un komunicēt sociālajos tīklos. Covid-19 laikā viss taču notika attālināti.

Šobrīd pie mums notiek informatīvie pasākumi, bet plānojam, piemēram, ekskursiju uz Māla mākslas centru, lai apmeklētu izstādi “Līvāni = stikls”. Vajadzēs arī vietējās ekskursijās no jauna iepazīt savu pilsētu, jo daudz kas ir mainījies.

Daugavpils biedrības 75 gadus nosvinējam mazā pulkā, bet tas ir tikai iesākums, jo gribam arī noorganizēt lielo balli. Tā bija plānota 20. augustā, bet, tā kā Valmieras biedrība arī rīkošot savu jubilejas balli 20. augustā, tad domājam par citu datumu.

Pašdarbības kolektīva mēģinājumi pagaidām nenotiek. Kad tuvosies kādi svētki, festivāls vai Nedzirdīgo diena, tad cītīgi gatavosimies. Par spīti grūtībām kaut ko darīsim, jo nedzirdīgo kultūru vajag saglabāt.” ●

Valmierā darbu var atrast visi

Valmierā gandrīz visi nedzirdīgie darbspējīgā vecumā ir nodarbināti. Biedrības priekšsēdētāja Dace Lāce aicināja "Kopsoli" saviem lasītājiem pastāstīt par diviem jauniešiem – MĀRCI SKABU un SINTIJU KĀRKLIŅU.

MĀRCIS SKABS

Mārcis dzīvo Mazsalacā un strādā par šoferi Limbažu novada Alojās pagasta Sociālajā dienestā.

Mārci, kādi ir tavi darba pienākumi?

Mans pienākums ir vest klientus uz dažādām vietām, piemēram, pie ārsta, uz banku, uz peldēšanas nodarbībām vai uz slimnīcu Valmierā. Reizēm jānogādā klientiem paciņas. Citreiz jāved dienesta darbinieki uz kādu sapulci. Kur Sociālais dienests mani norīko, tur braucu.

Kā tu sarunājies ar klientiem?

Pirms tam sociālais darbinieks jau ir pabrīdinājis klientu, ka šoferis ir nedzirdīgs.

Ja klients vēlas man kaut ko teikt, tad viņš to uzraksta uz papīra. Kad klientam ir beigusies vizīte pie ārsta, viņš man piezvana. Tad zinu, ka jābrauc viņam pretī.

Kā notiek saziņa ar dienesta darbiniekiem jeb kolēģiem?

Ar kolēģiem sazinos rakstiski – gan uz papīra, gan ar izsiņām. Dažreiz arī mutiski – tad cenšos teikto nolasīt no lūpām. Sociālajā dienestā uz vietas ir pierakstu žurnāls. Ailītēs norādīts datums, laiks, adrese, uz kuriem klients jāved. Tur redzu savu darba uzdevumu. Vēl mums ir darbinieku "Whatsapp" grupa, kurā man reizēm pajautā, vai kādā konkrētā dienā un laikā ir brīva vieta. Ja ir brīva, tad šo pasūtījumu atzīmēju pierakstu žurnālā.

Kā tu dabūji šo darbu?

Kādreiz mana mamma vadīja Alojās

novada Sociālo dienestu. Viņa bija dzirdējusi, ka dienests meklē šoferi, tāpēc pierunāja mani pieteikties uz šo darbu. Dienests jau divus mēnešus bija bez šofera. Nesen biju atgriezies no darba Īrijā, kur trīs gadus strādāju saldumu fabrikā par fasētāju. Padomāju un piekritu. Tā no pagājušā gada oktobra esmu Latvijā un strādāju par šoferi. Darbs nav grūts, bet atbildīgs. Esmu ar to apmierināts.

SINTIJA KĀRKLIŅA

Sintija dzīvo Valmierā un strādā par pārdevēju veikalā "top!".

Pirms četriem gadiem Sintija Kārklīņa sāka strādāt par apkopēju. Pēc kāda laika uz kolēģes slimības laiku viņai piedāvāja pārdevējas darbu. Sintija bija domājusi pastrādāt par pārdevēju tikai īsu laiku, bet viņu ļoti novērtēja un palūdza turpināt šo darbu, neskatoties uz viņas vārdzirdību.

Kādi ir tavi darba pienākumi?

Man jāizliek un jāsakārto preces plauktos augļu un saimniecības preču nodaļā. Jāseko, lai visām precēm būtu pieliktas skaidri salasāmas cenu zīmes. Ja prece pārceņota, jānomaina cenu zīme. Atbildu arī uz pircēju jautājumiem par precī vai tās cenu. Nepieciešamības gadījumā paskaidroju pircējiem preču izvietojumu veikalā un palīdzu izvēlēties precī.

Kā tu sazinies ar kolēģiem un pircējiem?

Lietoju dzirdes aparātu. Kolēģi zina, ka man ir dzirdes problēmas. Ja vajag, viņi atkārtoti savu sakāmo. Grūtības bija laikā, kad sejas maskas lietošana bija obligāta. Tad centos pieiet tuvāk runāt

tājam, lai sadzirdētu teikto. Bija situācijas, kad manis dēļ masku uz brīdi noņēma. Gadījās arī, ka vecāki pircēji nespēja saklausīt, ko saku. Tad centos runāt skaļāk. Diemžēl ne vienmēr bija iespējams ievērot divu metru distanci.

Kā tu atradi šo darbu?

Biju bezdarbiece un plānoju meklēt kādu darbu. Liāna Upesjūre, arī Valmieras biedrības biedre, kas strādāja šajā veikalā par apkopēju, aicināja arī mani tur strādāt, jo atbrīvojās viena vieta. Nolēmu pamēģināt. Vadītāja ir ļoti pretimnākoša pret vārdzirdīgiem cilvēkiem. Apkopējas darbu nevarēju turpināt, jo ķīmiskie līdzekļi man izraisa alerģiju. Tad vadītāja piedāvāja pārdevējas darbu – ja kāds kolēģis saslimst, tad aizvietoju viņu.

Vai tev patīk savs darbs?

Jā, patīk. Esmu pieradusi pie šī darba. Man ir labas attiecības ar kolēģiem. Ja rīt man vajadzētu iet pie ārsta, zinu, ka mani palaidīs, varu samainīties ar kādu kolēģi. Man patīk maiņu darbs, jo tad kāda darba diena ir brīva un varu nokārtot savas darīšanas. Varu apmeklēt arī pasākumus Valmieras klubā, kas notiek ceturtdienās.

Tu saki, ka nav citas izvēles. Bet, ja būtu?

Es gribētu strādāt, kur ir klusums, kur varu mierīgi bez pārtraukuma veikt savu darbu. Piemēram, noliktavā, kur ir jāpako atlasītās preces un jāsaņem pasūtījumi. Veikalā man jāreķinās, ka preces izlikšanas plauktā laikā kāds pircējs var man kaut ko paprasīt vai ka jāizdara iepriekšējās maiņas kolēģa nepaveiktais darbs. ●

Gandarījums par mūsu sportistu sasniegumiem

24. Vasaras nedzirdīgo olimpiskajās spēlēs, kas notika maija sākumā Brazīlijā, no Latvijas piedalījās septiņi sportisti, pārstāvot peldēšanu, vieglatlētiķi un šaušanu. Kā tiek vērtēti Latvijas nedzirdīgo olimpiskās komandas sportistu starti un kādi iespaidi par šo spēļu organizācijas līmeni, par to "Kopsoli" aicināja uz sarunu Latvijas Nedzirdīgo sporta federācijas (LNSF) prezidenti, olimpiskās delegācijas vadītāju IVETU KRAZI.

Kāds bija sacensību organizācijas līmenis?

Pirms tam pabiju divās olimpiskajās spēlēs – Turcijā un Bulgārijā. Turcijā bija izcili augsta līmeņa sacensības. Šoreiz Brazīlijā, lai gan iedzīvotāji un brīvprātīgie darbinieki bija ļoti viesmīlīgi, organizēšana bija ļoti lēna. Kad jautājām, kur mums jāiet, viens norādīja uz otru, tas savukārt – uz citu. Vietējie atklāti atzina, ka Brazīlijā nerīkojas tik ātri kā Eiropā. Mēs to pieņemām.

Satiksmes uz sacensību vietu bija neērta. Sportistus ļoti nogurdināja garie braucieni. Lai paspētu nokļūt starta vietā, bija agrāk jāpaēd, ātrāk jāizbrauc. Tāpēc drīzviengan peldētāji, gan vieglatlēti izmantoja alternatīvu – taksometru. Toties šāvējam Laurai bija jāizmanto organizatoru transports, jo sacensību vieta atradās 20 kilometrus ārpus pilsētas. Starpgadījumu nebija. Ar to, ka sacensību sagatavošanas darbi notika pēdējā brīdī, mēs samierinājāmies. Galvenais, ka nedzirdīgajiem notiek olimpiskās spēles, jo tās sportisti ļoti, ļoti gaidīja. Tām vajadzēja notikt pagājušogad no 5. līdz 19. decembrim. Tad mēs būtu baudījuši īstu vasaru. Diemžēl Covid-19 izplatības seku dēļ sacensības pārcēla, jo sportistiem nebija iespējams nopietni trenēties. Tāpēc olimpiskās spēles tika pārceltas uz šo gadu. Maijā laiks bija auksts un lietains – bija silti jāģērbjas.

Vai LNSF ir apmierināta ar sportistu sniegumu?

Protams. Vislielākās cerības likām uz peldētāju Zani Embrekti. Viņa izcīnīja divas zelta un vienu sudraba medaļu. Zane noteikti spēja iegūt vēl kādu medaļu, bet bija jau nogurusi. Vislielāko pārsteigumu sagādāja vieglatlēts Māris Grēniņš, mūsu sporta veterāns. Viņš parādīja neiespējamo, iegūstot sudraba medaļu 110 metru barjerskrējienā un bronzas – trīssoļlēcšanā. Tāpat esmu ļoti apmierināta ar peldētājiem vīriešiem. Pirms četriem gadiem

Turcijā finālā iekļuva tikai Zane. Šoreiz finālā iekļuva arī Artis Vazdiķis un Rūdolfs Stupāns. Tas liecina par to, ka mums ir spēcīgi sportisti. Vairāku valstu peldēšanas treneri bija patīkami pārsteigti par Latvijas peldētāju rezultātiem. Arī Kristofers Kraze, kam šīs spēles bija debija, parādīja labu sniegumu, par ko treneri bija liels prieks.

Šogad nestartēja vairākas valstis – Krievija un Ukraina kara dēļ, kā arī Lielbritānija, Austrālija, Jaunzēlande un Ķīna. Kā tas ietekmēja konkurenci?

Lai ierobežotu Covid-19 izplatību, Lielbritānija, Austrālija un Jaunzēlande neļāva savas valsts pilsoņiem doties uz ārzemēm, tāpēc arī šo valstu sportisti nepiedalījās. Savukārt sportistiem no Ķīnas neatļāva iebraukt sacensību rīkotāji, jo tur strauji bija palielinājies Covid-19 saslimušo skaits.

Šajās spēlēs bija jūtama citāda gaisotne. Visi bija pieraduši, ka katrās olimpiskajās spēlēs piedalījās Krievijas sportisti, kuri vienmēr ieguva visvairāk medaļu. Tagad, kad viņi nepiedalījās, citu valstu sportistiem bija iespēja sevi vairāk parādīt, piemēram, ASV un Itālijai. Bija patīkami, ka šoreiz medaļas varēja iegūt citu valstu pārstāvji. Priecē, ka šajās spēlēs kuplā skaitā tika pārstāvētas Āzijas valstis, kuras parasti nepiedalās sacensībās Eiropā, jo nevar

finansiāli atļauties. Tajā pašā laikā vērojama cita tendence – sacensībās arvien mazāk piedalās sievietes. Tagad katrai valstij dots uzdevums censties iesaistīt sportā vairāk sievietes.

Šajās olimpiskajās spēlēs pirmo reizi piedalījās arī tavs dēls Kristofers. Kā tu juties vienlaikus kā mamma un delegācijas vadītāja?

Protams, man nebija viegli būt delegācijas vadītājai un mammai. Tad ļoti svarīga ir sportista un trenera sadarbība. Ja tā ir laba, tad man kā vadītājai viegli strādāt. Līdz olimpiskajām spēlēm dēls bija uzrādījis labus rezultātus, par ko trenere bija apmierināta, līdz ar to biju lepna par viņa sasniegumiem. Šajās olimpiskajās spēlēs pirmo reizi redzēju dēla startu sacensībās, jo Covid-19 piesardzības pasākumu dēļ Latvijā peldēšanas sacensībās skatītājiem piedalīties bija liegts. Sacensības notika bez skatītājiem.

Tāpat pirmo reizi sportistiem līdzī devās fizioterapeite, kas ir vājdzirdīga un lieto zīmju valodu. Kā tas palīdzēja uzlabot komandas sniegumu?

Jau iepriekšējās olimpiskajās spēlēs sportisti sūdzējās, ka pēc sacensībām sāp visi muskuļi, un vēlējās, lai līdzī dodas fizioterapeits. Līdz šim LNSF nebija spējusi dabūt finansējumu fizio-

terapeita delegēšanai uz spēlēm. Šoreiz Izglītības un zinātnes ministrija (IZM) ieklausījās mūsu lūgumā, tāpēc varējām izpildīt sportistu vēlmi. Visi dalībnieki bija ļoti apmierināti, ka mums, tāpat kā daudzām citām valstīm, bija līdzīgs savs fizioterapeits. Tā bija Karīna Krama, vārdzirdīga. Viņa mums palīdzēja arī tulkot. Karīna sagādāja arī patīkamu pārsteigumu – brīdī, kad Zane saņēma zelta medaļu, viņa nodeklamēja Latvijas himnu zīmju valodā.

Šoreiz izpalika boulinga sacensības. Starptautiskā nedzirdīgo sporta komiteja nolēma izņemt boulinga sacensības no Vasaras nedzirdīgo olimpiskajām spēlēm, jo pret Baltkrieviju un Krieviju noteiktās sankcijas būtiski ietekmēja organizācijas ekonomisko situāciju. Kašjasa du Sula Brazīlijā uzskatāma par mazu pilsētu. Tur boulinga nav populārs sporta veids. Lai organizētu sacensības, jāpasūta saliekamā boulinga zāle no ASV. Tas organizatoriem izmaksātu 250 tūkstošus ASV dolāru.

Kualalumpura (Malaizija) ir piekritusi būt par rīkotājipilsētu boulinga sacensībām. Tās plānotas šī gada 20.–30. oktobrī. Esam saņēmuši ielūgumu, šobrīd notiek saskaņošanas darbi. Tas, ka organizatori maina lēmumu par boulinga sacensībām, ietekmē arī sportistus. Viņi gatavojās, bet beigās tā arī neaizbrauca... Bez skaidra mērķa nav interesanti trenēties. Jāņem vērā, ka boulinga ir dārgs sporta veids. LNSF iespēju robežās atbalsta treniņus, tos daļēji finansējot.

LNSF PATEICĪBA

LNSF izsaka sirsnīgu un lielu paldies visiem, kuri atbalstīja Latvijas izlases dalību 24. Vasaras nedzirdīgo olimpiskajās spēlēs ("Summer Deaflympics"): IZM, Latvijas Paralimpiskajai komitejai (LPK), peldēšanas treneriem Gaļinai Brokai un Andrejam Ostrovskim, vieglatlētikas treneriem Mārītei Lūsei un Dmitrijam Vinogradovam, šaušanas trenerim Dainim Zvirbulim, fotogrāfei Madarai Liepiņai, Karīnai Kramai, Ievai Krapānei, SIA "Fastbreak" par kreklu ziedojumu mūsu delegācijai. Paldies par atbalstu Baltijas Bērnu fondam, uzņēmumiem "Sportland", "Estrada Sport", "LatSwim".

Tāpat mūsu delegācijai bija patīkami saņemt IZM, LNS, LPK, bijušā LNSF prezidenta Vara Strazdiņa un sportistu draugu apsveikumus un novēlējumus. Katrs atbalsts mūsu sporta kopienai ir svarīgs un nozīmīgs. ●

Teksts: Inese Immure Foto: Zanes Embrektes personiskais arhīvs

Ticība spējām atnes olimpiskās medaļas

No 1. līdz 15. maijam Brazīlijas pilsētā Kašjasa du Sula (Caxias du Sol) notika 24. Vasaras nedzirdīgo olimpiskās spēles, kurās mūsu peldētāja ZANE EMBREKTE ieguva trīs medaļas: 50 metru brīvā stila peldējumā un 100 metros brīvajā stilā – zelta, 200 metru brīvā stila distancē – sudraba.

"Dalība olimpiskajās spēlēs ir katra sportista sapnis. Tie ir lieli svētki, jo vienkopus pulcējas dažādu sporta veidu pārstāvji no daudzām valstīm," saka Zane.

Vai esi apmierināta ar saviem rezultātiem?

Jā, ļoti, ņemot vērā to, ka maz esmu trenējusies 50 metru baseinā. Pārsvārā mani treniņi notiek 25 metru baseinā. Manu pašajūtu ietekmēja arī klimata maiņa (aklimatizācija). Sacensību vieta bija augstkalnē (tai raksturīgs mazāks skābekļa daudzums gaisā, kas palielina slodzi – red. piez.). Tomēr ar to tiku galā.

Kā jūties kā pirmās zelta medaļas ieguvēja peldēšanā Latvijā nedzirdīgajiem?

2017. gada olimpiskajās spēlēs ieguva 4. vietu. Pietrūka nieka 0,06 sekundes līdz bronzas medaļai. Tad nodomāju – nākamajās olimpiskajās spēlēs man noteikti jāiegūst kāda medaļa, tāpēc trenēšos vēl cītīgāk. Tā bija motivācija izaugsmei. Es ticēju savām spējām. Tagad esmu sasniegusi vairāk par 3. vietu – esmu ļoti gandarīta.

Tu esi ieguvusi divas zelta un vienu bronzas medaļu. Par kuru medaļu tev ir vislielākais prieks?

Jāpadomā... 50 metru brīvā stila distancē. Tā ir mana mīļākā disciplīna. 100 metri arī, bet tieši 50 metri mani uzkurina vairāk.

Kā vērtē savas konkurentes?

Manas sīvākās konkurentes bija Sāra Maranjo no Itālijas un Elizabete Tompsona-Brūka no ASV. Biju patīkami pārsteigta par peldētāju no Itālijas, kas pirmo reizi piedalījās sacensībās. Labi, ja ir spēcīgi konkurenti. Tas manī rada lielāku cīņassparu. Ir interesantāk sacensties.

Šoreiz nepiedalījās vairāku valstu sportisti.

Žēl, jo tad cīņa būtu sīvāka un sacensības vēl aizraujošākas.

Kādi ir tavi iespaidi par Brazīliju?

Brazīlijā biju otro reizi. Pirmo reizi biju 2019. gadā Pasaules čempionātā peldēšanā nedzirdīgajiem. Toreiz sacen-

sības notika vienā no lielākajām pilsētām – Sanpaulu. Tad ieguva pirmo zelta medaļu. Toreiz sadzīves apstākļi, proti, viesnīca, čempionāta vietas tuvums un organizācijas līmenis bija labāks.

Salīdzinot šīs olimpiskās spēles ar 2017. gadā Turcijā notikušajām, organizācijas līmenis Brazīlijā bija zemāks. Šoreiz sportistiem daudz laika bija jāpavada ceļā uz sacensību norises vietu, pat jābrauc ar diviem autobusiem apmēram stundu. Tas bija ļoti nogurdinoši. Mums, sportistiem, vajag laiku atpūtai līdz fināla peldējumiem vakaros. Tāpēc mēs, Latvijas peldētāji, uz sacensību vietu braucām ar taksoometru un 10–15 minūtēs jau bijām tur. Tas bija samērā lēts brauciens.

Brazīlijā cilvēki īpaši nesteidzas, starta laiki ne vienmēr notika paredzētajā laikā. Esmu pieradusi pie precizitātes, tamdēļ brazīliešu lēnīgums un neprecizitāte mani kaitināja. Tas pats bija arī veikalos. Kasieres apkalpoja pircējus lēnām, papļāpājot ar kādu.

Vai plāno piedalīties nākamajās olimpiskajās spēlēs?

Jā, noteikti! Tās notiks 2025. gadā. Septembrī oficiāli paziņos norises vietu un datumus. Iespējams, ka tā būs Tokija. ●

Sveicam jūlija un augusta jubilārus!

Ziedi, vasara, pāri man,
Dāvā daļu no pīpeņu zelta.
Tev tik ātri ir jāizskan –
Žēl būs skaistuma neizsmelta.
/M. Bārbale/

DAUGAVPILS BIEDRĪBĀ

12.07. VLADISLAVS IVANOVSKIS

28.07. ANNA LAZDA

LIEPĀJAS BIEDRĪBĀ

16.07. MĀRA PLAUDE

23.07. GAĻINA SIVERSEVA

30.07. MARUTA GRENEVICA

RĒZEKNES BIEDRĪBĀ

22.07. SERGEJS MAGERS

31.08. VIJA JEVSTIGNEJEVA

09.08. JEVĢĒNIJS KURAŠOVŠ

KULDĪGAS BIEDRĪBĀ

07.07. VALĒRIJS MARINS

13.07. MUDĪTE HILDEBRANTE

25.08. JURIS OZOLIŅŠ

VALMIERAS BIEDRĪBĀ

10.07. LIGITA MEDNE

RĪGAS BIEDRĪBĀ

02.07. VITA ALKSNE

05.07. INNA LEPLINA

05.07. MAIJA UPMALE

13.07. RAJA PŠEŅIČNAJA

14.07. GUNĀRS SIMANOVIČS

21.07. ALLA REPRINCEVA

23.07. ELITA SKUDRA

23.07. IVARS KLĀSUPS

26.07. ANDRIS RUSKUĻŠ

29.07. MIERVALDIS BUŠS

03.08. EDMUNDS KALNIŅŠ

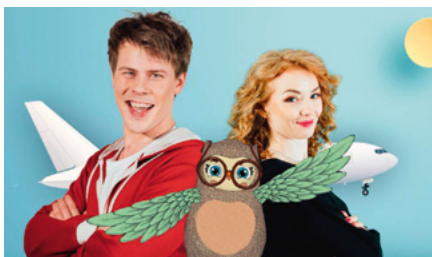
09.08. OLGA LENCE

11.08. AINĀRS GRABEŽS

12.08. ANITA SPRUDZĀNE

30.08. SERGEJS LASMANIS

“Ucipuci” ar tulkojumu zīmju valodā

No 16. jūnija LMT Viedtelevīzijā raidījuma “Ucipuci” pirmā sezona turpmāk ļaus galveno varoņu piedzīvojumiem sekot līdzī arī nedzirdīgajiem un vājdzirdīgajiem bērniem. Raidījumam būs tulkojums zīmju valodā.

Katra ap astoņas minūtes garā “Ucipuci” sērija ir atklājumiem bagāts, izzinošs piedzīvojums Latvijas bērna acīm par plašo pasauli mums apkārt. Krišs un Ucipuci dodas ceļojumos uz dažādām pasaules valstīm un apceļo Latviju, uzzina interesantus faktus, kā arī apgūst jaunas zināšanas, kas noderēs visiem bērniem, piemēram, kā lido lidmašīnas, kā cilvēks aug vai kāpēc bojājas zobi.

“Ucipuci” sērijas ikviens no jebkuras vietas pasaulē var skatīties LMT Viedtelevīzijā un www.viedtelevizija.lv/skaties/ucipuci-zimju-valoda.

Vairāk par šo projektu lasiet LNS mājaslapā.

Jauns raidījums ar tulkojumu

No 27. jūnija līdz 15. augustam pirmdienās pl. 18.50 LTV1 būs skatāms raidījums “Padoms bez maksas” ar tulkojumu zīmju valodā.

Raidījuma veidotāji piedāvās praktiskus padomus un ieteikumus par šajā sezonā aktuālām tēmām.

Noderīgu informāciju varēs uzzināt ikviens: vecāki, kuriem jāizvēlas nometne savam bērnam, dārzkopji, kas vēlas izglābt ražu no kaitēkļiem, ziemas krājumu gatavotāji, topošie autovadītāji, ceļotāji un pludmales atpūtas cienītāji. Kā pareizi uzglabāt produktus ledusskapī un saldētavā, mazinot elektrības rēķinus, kā cīnīties ar sliktu dūšu un bailēm no lidošanas ceļojuma laikā un vēl daudzus citus padomus sniegs pieredzējuši eksperti.

Līdzjūtības

*Paņem līdzī saules glāstu,
Ko tev draugu rokas liek,
Lai tev, smilšu klēpī dusot,
Mazu brīdi siltāk tiek.
/P. Priede/*

Mūžībā aizgājuši LNS Rīgas reģionālās biedrības biedri

ROLANDS MIEZIS

(29.08.1967.–24.05.2022.)

ANNA JEGOROVA

(22.10.1927.–29.05.2022.)

ilggadējā Rīgas Raiņa vidusskolas skolotāja **VELTA ANSPAKA**
(30.05.1932.–30.05.2022.)

AIVARS ZEMTAUTIS

(19.02.1952.–11.06.2022.)

Izsakām visdziļāko līdzjūtību visiem aizgājušu tuviniekiem un draugiem.

LNS Rīgas reģionālā biedrība

“Lampa” 2022

1. un 2. jūlijā Cēsīs notiks astotais sarunu festivāls “Lampa” par sabiedrībai aktuālām tēmām. Sarunas “Lampā” būs pieejamas arī zīmju valodā – daļai pasākumu tiks nodrošināts zīmju valodas tulkojums. Tāpat daļa pasākumu tiks transkribēti ar reāllaika teksta transkripcijas rīka “Tildes balss” palīdzību. Šādā veidā tulkotie pasākumi būs pieejami gan klātienē, gan skatoties tiešraidē. Pasākumus zīmju valodā un ar “Tildes balss” transkripciju iespējams atlasīt www.festivalslampa.lv programmas sadaļā, filtrā izvēloties kategoriju “Pasākuma valoda”.

KOP SOLI Izdevums “Kopsoli”
ISSN 1407 – 0170

Adrese: Elvīras iela 19, Rīga, LV-1083

E-pasts: kopsoli@lms.lv

Tālr.: 26278525

Redaktore: Inese Immure
Iespiests: SIA “IBC PRINT BALTIC”

Sagatavots par Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.

Materiālu pārpublicēšana atļauta, tikai saskaņojot to ar izdevuma redakciju.

Nākamais izdevums 24. augustā